

Список використаних джерел

1. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>
2. Малиновська Т.М., Гладкова Є. О. Протидія втягнення дітей у злочинну та іншу антигромадську діяльність. *Актуальні питання та проблеми правового регулювання суспільних відносин*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 4-5 березня 2016 р.). Дніпропетровськ : Правовий світ, 2016. С. 165-168.
3. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24 січня 1995 р. № 20/95-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 22.10.2020).
4. Судова практика у справах про злочини неповнолітніх і втягнення їх у злочинну діяльність. Верховний Суд України. Офіційний веб-сайт. 2020. URL: [http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/9A539844EB54F3EBC2257B7C0037FDFF](http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/9A539844EB54F3EBC2257B7C0037FDFF)

Лисак В.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к. е. н., доцент кафедри
цивільного права та процесу ЗУНУ
Зигрій О. В.*

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Важливе місце для забезпечення раціонального використання властивостей навколишнього природного середовища, збереження репродуктивних властивостей природи, відновлення екологічних об'єктів та охорони довкілля належить відповідальності, як складовій частині системи екологічного права. Законодавство України встановлює дисциплінарну, адміністративну, цивільну та кримінальну відповідальність за порушення екологічного законодавства. Найбільш поширеною відповідальністю за вчинення правопорушення у сфері екологічної безпеки належить саме адміністративній відповідальності.

Адміністративна відповідальність у сфері охорони навколишнього природного середовища є застосування уповноваженими державними органами, посадовими особами адміністративних стягнень до суб'єктів, винних у вчиненні адміністративного правопорушення у сфері природокористування, тобто раціонального використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки життя і здоров'я людей та довкілля [5, с. 33].

Основний перелік конкретних складів адміністративних екологічних правопорушень із зазначенням суб'єктів відповідальності, санкцій, правомочностей органів щодо застосування заходів адміністративної відповідальності міститься в Кодексі України про адміністративні правопорушення, а саме главі VII «Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини» [3].

Таким чином, підставою для притягнення винних до адміністративної відповідальності в екологічній сфері є факт вчинення екологічного правопорушення. Під екологічним правопорушенням слід розуміти протиправну винну (умисну або необережну) дію чи бездіяльність, яка посягає на екологічний правопорядок, тобто систему встановлених екологічним законодавством норм і правил, які регулюють взаємодію людини і суспільства з навколишнім природним середовищем та використання природних ресурсів. Варто зазначити, що факт протиправності екологічного правопорушення визначається існуванням конкретних норм екологічного законодавства, що містять таку заборону [5, с. 17].

Відомо, що основними об'єктами правової охорони навколишнього природного середовища є землі, води, надра, ліси, атмосферне повітря, тваринний та рослинний світ. У зв'язку з цим адміністративне законодавство передбачає відповідальність за порушення екологічного законодавства, виділяючи певні групи екологічних правопорушень залежно від конкретного об'єкту посягань [6].

Таким чином, до першої групи адміністративних правопорушень у сфері використання та охорони земель належать: псування і забруднення сільськогосподарських та інших земель (ст. 52 КУпАП); порушення правил використання земель (ст. 53 КУпАП); самовільне зайняття земельної ділянки (ст. 53-1 КУпАП); зняття та перенесення ґрунтового покриву земельних ділянок без спеціального дозволу (ст. 53-3 КУпАП); незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель (ст. 53-4 КУпАП) та інші правопорушення, склади яких містяться у ст. 52-56, 188-5 КУпАП [3]. Отже, об'єктом вищезазначених правопорушень є земля, як національне багатство, використання права власності на яке не може завдавати шкоди правам і свободам громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі [2].

До другої групи адміністративних правопорушень щодо охорони і використання вод відносять: порушення правил охорони водних ресурсів (ст. 59 КУпАП); порушення вимог щодо охорони територіальних і внутрішніх морських вод від забруднення і засмічення (ст. 59-1 КУпАП); порушення правил водокористування (ст. 60 КУпАП); пошкодження водогосподарських споруд і пристроїв (ст. 61 КУпАП); невиконання обов'язків по реєстрації в судових документах операцій з шкідливими речовинами і сумішами (ст. 62 КУпАП) [3]. Варто зазначити, що у ст. 110

Водного кодексу України також міститься перелік діянь суб'єктів щодо порушення водного законодавства, за які встановлена юридична відповідальність [1].

Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про надра є дієвим засобом для забезпечення раціонального використання надр, охорону надр і корисних копалин, недопущення шкідливого впливу робіт, пов'язаних з користуванням надрами, а також запобігання шкідливому впливу гірничих робіт на стан навколишнього природного середовища, життя і здоров'я людей. До адміністративних правопорушень у сфері використання та охорони надр належать: порушення вимог щодо охорони надр (ст.57 КУпАП); порушення правил і вимог проведення робіт по геологічному вивченню надр (ст. 58 КУпАП); порушення вимог щодо видобутку корисних копалин (ст. 58-1 КУпАП) [3].

Підстави притягнення до юридичної відповідальності за порушення лісового законодавства, перш за все, визначені положеннями Лісового кодексу України. Зокрема, відповідно до ст. 105 Лісового кодексу України відповідальність за порушення лісового законодавства будуть нести особи внаслідок незаконного вирубування та пошкодження дерев і чагарників; знищення або пошкодження лісу внаслідок підпалу або недбалого поводження з вогнем, порушенні інших вимог пожежної безпеки в лісах; засмічення лісів побутовими і промисловими відходами та інших діянь, які є порушенням вимог раціонального використання та охорони лісів, що містяться у приписах лісового законодавства [4]. Крім того, склади адміністративних правопорушень та відповідальність за їх вчинення законодавець визначив у ст. 63-77 КУпАП [3].

Адміністративна відповідальність за атмосферні правопорушення, зокрема, щодо порушення порядку здійснення викиду забруднюючих речовин в атмосферу або впливу на неї фізичних та біологічних факторів, недодержання вимог щодо охорони атмосферного повітря при введенні в експлуатацію і експлуатації підприємств і споруд та щодо інших неправомірних діянь в галузі охорони атмосферного повітря міститься у ст. 78-83 КУпАП [3].

Варто зазначити, що відповідальність за правопорушення у сфері використання і охорони тваринного та рослинного світу визначена у ст. 85-89 КУпАП, зокрема одними зі складів таких правопорушень є порушення правил використання об'єктів тваринного світу; незаконне вивезення з України і ввезення на її територію об'єктів тваринного і рослинного світу та інші [3].

Зважаючи на вищевикладене, можна зробити висновок, що адміністративна відповідальність є дієвим засобом охорони навколишнього природного середовища, гарантування екологічної безпеки та раціонального використання природних ресурсів. Особливостями адміністративної відповідальності за недотримання екологічного законодавства є те, що підставою для її застосування є факт вчинення екологічного правопорушення, вона застосовується

уповноваженими органами та посадовими особами, а також наявність особливих засобів впливу, тобто адміністративних стягнень. Крім того, актуальність застосування саме цього виду юридичної відповідальності полягає, насамперед, у необхідності попередження та недопущення заподіяння значної шкоди навколишньому природному середовищу та життю і здоров'ю людини, а також в оперативності реагування на правопорушення, що особливо важливо для ефективної охорони довкілля.

Список використаних джерел

1. Водний кодекс України : Закон України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР. Редакція від 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III. Редакція від 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. Редакція від 13.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 8 лютого 2006 р. № 3404-IV. Редакція від 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
5. Оверковська Т. К., Опольська Н. М. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення: навчальний посібник Вінницького національного аграрного університету. Вінниця: ТОВ "ТВОРИ", 2020. 252 с.
6. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII. Редакція від 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

Лужняк В.

студент юридичного факультету

Західноукраїнського національного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри

конституційного, адміністративного та

фінансового права ЗУНУ

Чудик Н.О.

ДОСЯГНЕННЯ НОВОГО ВИБОРЧОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Передусім, слід не забувати довгий і тернистий шлях розвитку українського виборчого законодавства. На початках новітньої історії України ми обирали народних депутатів на повністю мажоритарній основі, на зміну їй прийшла змішана система, коли 50 % депутатів обиралися за мажоритарною системою, інші 50 – за пропорційною із закритими списками. Потім, за часів президентства Ющенка, парламент